

Конспект за изпит

№	Въпрос
1	Предмет на дисциплината. Методи за изучаването на римското частно право.
2	Извори – критерии за класификация. Източници на правото. Системи на действащо право.
3	Периодизация на римската правна история. Основни периоди в развитието на римската юриспруденция.
4	Архаично и предкласическо право.
5	Класическо римско право.
6	Следкласическо право. Вулгаризация.
7	Юстинианова компилация.
8	Правен континуитет на Източната римска империя и Свещената Римска империя.
9	Рецепция на римското право в съвременните частноправни системи.
10	Развитие на науката за римското право.
11	Статус на лицата. Свободни и роби. Римски граждани и чужденци.
12	Юридически лица.
13	Римската фамилия. Правно положение на подвластните лица.
14	Пекулий и прекарий. Ноксална отговорност.
15	Видове родство по римското право. Настояничество и попечителство.
16	Брак и развод. Годож. Зестра.
17	Правно положение на жената. Брачни реформи на Октавиан Август. Промени в семейното право, повлияни от християнството.
18	Основни понятия на римския граждански процес – акция, литисконтестация.
19	Легисакционен процес. Фази на процеса. Легисакции. Принудително изпълнение.
20	Формуларен процес. Елементи на формулата. Фази на процеса.
21	Формуларен процес. Принудително изпълнение.
22	Особени преторски производства.
23	Служебен когнитивен процес.
24	Понятие за вещни право. Класификация на вещите по римското право.
25	Владение. Същност и елементи. Придобиване и изгубване на владението.
26	Видове владение. Правно значение. Защита на владението.
27	Право на собственост. Същност. Съдържание.
28	Видове собственост по римското право.
29	Защита на правото на собственост. Акции. Други правни средства.
30	Съсобственост. Публичноправни ограничения на правото на собственост.
31	Първични (оригинерни) способи за придобиване на право на собственост.
32	Вторични (деривативни) способи за придобиване на право на собственост.
33	Вещни права върху чужда вещ. (сервитути)
34	Право на строеж (суперфиция). Поземлени аренди.
35	Правният акт. Волеизявление. Унищожаемост и нищожност.
36	Същност, източници и класификация на облигациите по римското право.
37	Престация. Понятие и класификационни критерии.

38	Промяна на страните на облигационното отношение.
39	Солидарност.
40	Гаранции за изпълнение на облигационното отношение. Лични и вещни обезпечения. Задатък. Наказателни стипулации.
41	Погасяване на облигационното отношение чрез изпълнение.
42	Забава на длъжника. Забава на кредитора. Правни последици.
43	Невиновна невъзможност за изпълнение. Непреодолима сила. Случайно събитие.
44	Погасяване на облигационното отношение независимо от изпълнението.
45	Договорът в римското частно право. Понятие. Сключване и прекратяване на договорите.
46	Класификация на договорите в римското частно право.
47	Основни и допълнителни елементи на договора.
48	Формални договори - либрални, вербални и литерални. Писмени договори.
49	Обикновен заем. Заем за послужване.
50	Влог. Залог.
51	Покупко – продажба. Действие на договора. Основни права и задължения на страните.
52	Покупко – продажба. Отговорност на продавача за евикция и скрити недостатъци. Допълнителни съглашения към договора.
53	Наем на вещ. Дългосрочни аренды.
54	Наем на работа, наем на трудов резултат.
55	Дружество.
56	Мандат.
57	Ненаименуван договори.
58	Пактове.
59	Водене на чужда работа без поръчка.
60	Недължимо платено. Други отношения, уредени чрез кондикции.
61	Понятието за деликт по римското право. Пенални и смесени акции.
62	Iniuria. Противоправно увреждане на чужда вещ.
63	Кражба. Деликти по преторския едикт.
64	Квазиделикти
65	Наследство, наследяване. Принципи на римското наследствено право.
66	Интестатен ред на наследяване.
67	Наследяване по завещание.
68	Легати и фидеикомиси
69	Приемане и отказ от наследство.
70	Дарение. Дарение по повод на смърт.

Библиография

Основна:

1. **Ангелов, Симеон**, Римско право. По лекциите на Симеон Ангелов, За I унив. изпит, част 1- 2., книгопеч. Франклин, 1920, София. част 1. Общи бележки за правото. История на източниците. Лично право. Вещно право. Гражданско съдопроизводство. 107 стр. част 2. Облигационно право и наследствено право. 124 стр.

2. **Андреев, Михаил**, Римско частно право, изд. Наука и изкуство, София, 5. прераб. и доп. изд. 1975; 6. (фототипно) изд., София, изд. на БАН, 1992. 7. изд. 1999 год.
3. **Андреев, Михаил**, Римски граждански процес, София, Изд. при “Общ фонд за подпомагане на студентите”, 1948
4. **Базанов, Иван**, Курс по римско право, т. I-II, София, Унив. печатница, 1940 - т.1. Кратък преглед на римското гражданско право. Учение за лицата и правните актове. Вещно право. Облигационно право. XVI + 564 стр., т.2. Семейно право. Наследствено право. Римски граждански процес. x + 296 стр.
5. **Венедиков, Петко**, Кратък курс по римско право, София, печ. С.М.Стайков, 1936 год., XIV + 280 стр.
6. **Венедиков, Петко**, Записки по римско право, изд. СИБИ, София, 1994
7. **Дюнан, Ж.Ф., Пишона, П.** Римско право. Речник на основните термини, изд. Сиела, София 2008
8. **Жирар, Пол Фредерик**, История и система на римското право, прев. Симеон Ангелов, части I, II и III, изд. на Софийския университет 1915.
9. **Новицки, И.Б., Перетерски, И.С.** – ред. и Флайшиц Е.А., Краснокутски, В.А., Розентал, И.С., Римско частно право, София, Наука и изкуство, 1952
10. **Торбов, Цеко**, История и теория на държавата и правото, София, Изд. на БАН, 1992
11. **Торбов, Цеко**, История на правната наука, София, Юрис прес, 2002
12. **Хаусманингер, Херберт**, Casebook по римско вещно право, превод Борис Иванов и Иван Йорданов, научна редакция Теодор Пиперков, изд. СИБИ, София, 2000 г.
13. **Хаусманингер, Херберт** Casebook по римско облигационно право, превод Борис Иванов и Иван Йорданов, научна редакция Теодор Пиперков, изд. СИБИ, София, 2002 г.
14. **Чолов Румен**, Римското частно право, изд. Сиела, София, 2000 г.

Допълнителна:

А- Монографии

1. **Андреев, Михаил**, Развод и адултериум в класическото римско право, София, изд. на Правния институт на БАН, 1954
2. **Кели, Дж. М.** Кратка история на Западната теория на правото, превод Юрий Михайлов, ред. проф. Н.Неновски, изд. Рива, 1998, София.
3. **Новкиришка Малина**., Дългосрочните поземлени отношения в римското право, С., 2000
4. **Новкиришка Малина**., Правната регламентация на емфитевзата в римското право, С., 2000;
5. **Новкиришка, Малина**, Precarium, София 2008
6. **Острогорски, Георгий**, История на византийската държава, Прозорец, София, 1998.
7. **Траянов, Траян**, Купувачът в римското право при непрехвърлена собственост, София, печ. “Витоша”, 1913.
8. **Траянов, Траян**, Малолетство и настойничество в римското право, София, печ. Витоша, 1913
9. **Траянов, Траян**, Missio in bona и bonorum venditio, София, Придворна печ., 1919
10. **Чолов, Румен**, Цена и собственост при древноримската покупко-продажба, София, Наука и изкуство, 1986

Б. Студии и статии

11. **Ангелов, Симеон**, Понятието *vis maior*, ГСУ/ЮФ т. 5/1910
12. **Андреев, Михаил**, Римското право в България, ГСУ/ЮФ, т.56/1966
13. **Андреев, Михаил**, Решителната клетва в класическото римско право, ГСУ/ЮФ, т. 42/1946
14. **Андреев, Михаил**, Погасителното действие на *litis contestatio*, ГСУ/ЮФ, т. 43/1948
15. **Андреев, Михаил**, Съдържанието на правото на собственост в най-древното римско право Правна мисъл, 1972 кн. 4
16. **Андреев, Михаил**, Поземлената собственост в най-древното римско право, Правна мисъл, г. III (1959), кн. 4, стр.83-96;
17. **Андреев, Михаил**, Недвижимата собственост в Рим преди Дванадесетте таблици, ГСУ/ЮФ т. XLV, 1952
18. **Апостолов, Иван**, Еволюцията на континенталната тълкувателна теория, Год. на СУ - ЮФ, 41, 1946 год., стр. 1-78 и 42, 1947 год., стр. 1- 74.
19. **Венедиков, Петко**, *Actio praescriptis verbis* и римското право преди Юстиниановата кодификация, София, Кооперативна печатница "Тутенберг", 1932
20. **Венедиков, Петко**, Към съединението на вещи в римското право, ГСУ/ЮФ, т.31/1936
21. **Венедиков, Петко**, *Affectio societatis*, Юрид. Архив, 3, 1932, №4
22. **Венедиков, Петко**, *Habitatio* и *operae servi*, ГСУ/ЮФ, т.31/1936
23. **Венедиков, Петко**, Понятието *furtum*, ГСУ/ЮФ, т.36/1941
24. **Венедиков, Петко**, *Naturalis obligatio* в класическото право, ГСУ/ЮФ, т. 28/1933
25. **Новкиришка, Малина**, Произход на емфитевзата в римското право, в: ГСУ ЮФ, т.85 от 1992 г.;
26. **Новкиришка, Малина**, Поземлените концесии в римското право, в: сп. Правна мисъл, кн.2, 1996;
27. **Новкиришка, Малина**, Пекулият като форма на участие на роби и подвластни в търговията, в: сп. Търговско право, кн.3, 2000;
28. **Новкиришка, Малина**, Наемът на вектигален имот, в: сб. Юридически свят, кн.2, 2000;
29. **Новкиришка, Малина**, За суперфицията в римското право- сп. Правна мисъл, кн.1, 2005;
30. **Новкиришка Малина**, *Ait praetor* (за преторското право, неговото кодифициране и унифициране на правото чрез правоприлагането)- в сп. Правна мисъл, кн.1 за 2009 г.
31. **Новкиришка Малина**, *Ius gentium*- римскоправни и съвременни аспекти, в: Юридическо списание на НБУ (Law Journal of NBU) 4(2008)- =965 | <http://www.nbu.bg/index.php?> 2007 г.
32. **Новкиришка Малина**, Държавното съкровище в Древния Рим- в: „Правен преглед”, издание на НБУ, София 2009
33. **Новкиришка Малина**, За правния статут на плода в майчината утроба, в: сп. Медицинско право, бр.4 от 2008 г.
34. **Новкиришка Малина**, За римското право и правото на съвременна Европа, студия в: Римско право и европейско право (Сборник статии), Пловдив 2008 г.
35. **Новкиришка Малина**, Прекарият и теорията на ненаименованите договори, статия в: Юбилеен сборник в памет на проф. Петко Венедиков, София 2008;

36. **Новкиришка Малина**, Пряка демокрация и плебисцити в Древния Рим, статия в: сп. Правна мисъл, кн.1, 2008;
37. **Новкиришка Малина**, Римско право и кодификации- студия в: Римско право и съвременни кодификации (Сборник статии от научната конференция, проведена в София на 10 май 2007 г.) , София 2008;
38. **Пиперков, Теодор**, Законът на дванадесетте таблици и конфликтът между патриции и плебеи, сп. Съвременно право, бр. 4 (102 -112 стр.) и бр. 5 (34 -46 стр), 1999 год.
39. **Траянов, Траян**, Значението на римското право за юридическото образование, ГСУ/ЮФ т. 15-16/1921
40. **Траянов, Траян**, Историческото развитие на *venia aetatis*, ГСУ/ЮФ т. 15-16/1921
41. **Траянов, Траян**, *Missio in bona et bonorum venditio*, София, Придворна печ., 1919
42. **Чолов, Румен**, Произход на договора за “наем на работа” в римското право, ГСУ/ЮФ т. 70/1979
43. **Чолов, Румен**, Към въпроса за възникването на договора за покупко-продажба в римското право, ГСУ/ЮФ т. 77/1984
44. **Чолов, Румен**, Понятието “работа” (*opera*) в римското право, Правна мисъл, 1980 кн. 2
45. **Чолов, Румен**, Някои въпроси относно формирането на българското буржоазно гражданско право след Освобождението, в сб. Съвременна България, т.2 , София, 1985

В. Справочна литература:

1. **Berger, Adolf**, Encyclopedic Dictionary of Roman Law, Transact. of Amer. Philos. Soc., 43, 333-808, Philadelphia 1953
2. **Бартошек, Милан**, Римское право – понятия, термины, определения, Москва, Юридическая литература, 1989
3. **Neumanns Handlexikon** zu den Quellen des Römischen Rechts, Jena, 1926
4. **G.Pauli, G.Wissowa** (Hrsg.), Realecyclopädie der classischen Altertumswissenschaft, 83т. и 2т. регистър, Stuttgart, 1894-1997

Дата: 22 април 2013 г.

Съставили:

Проф. д-р Малина Новкиришка-Стоянова
Гл. ас. Теодор Пиперков